

nutného odřadu o situaci. Vzhledem k potřebě udržet předmostí předsunutý odřad postoupil po ose regulované vojáky výsadku k přepravišti.

* * *

Jednotky výsadku se připravovaly na cvičení intenzivně celkem v deseti hodinách (ke zvládnutí techniky nastupování, nakládání a upevňování materiálu a jeho vykládání a ke komplexnímu takticko-pořadovému zaměstnání). Navíc bylo uskutečněno IMZ a ostatní příprava s veliteli.

Ze cvičení lze vyvodit tyto závěry:

Získané zkušenosti potvrdily správnost platných zásad použití vrtulníkových výsadků.

1. Vrtulníkový výsadek se osvědčil jako efektivní prostředek boje. Jeho efek-

tivnost je dána specifickými vlastnostmi vrtulníkových útvarů, jako je rychlost hromadné přepravy vzduchem, nezávislost na podmínkách terénu a zátarasů vytvořených nepřítelem.

2. Vrtulníky poskytují široké možnosti využít taktické výsadky divizí k úkolům, které nemohou tak rychle a úspěšně splnit jiné síly nebo prostředky divize. Vrtulník se může vznést a přistát téměř vertikálně, což zjednodušuje volbu přistávacích ploch. Navíc umožňuje vysadit jednotky kompaktně, bez rozptýlení v terénu a v bojové sestavě, pro kterou se rozhodl velitel.

3. Taktické vzdušné výsadky je třeba používat koordinovaně na základě rozhodnutí velitele armády. V soudobém boji, ve kterém vzrostl význam samostatnosti vševojskových svazků, je nutné aby štáby divizí plně zvládly problematiku použití vrtulníkových výsadků.

Vrtulníkový pluk prokázal výtečnou připravenost vysazením výsadku ve složité situaci. Jeho činnost probíhala za ztížených povětrnostních podmínek v členitém horském terénu. Mistrovství prokázal řízením silně přetížených vrtulníků s automobily GAZ-69 letícími v sestavě letek.

Ke snížení zranitelnosti za přeletu, k docílení co nejmenších ztrát, je důležité položit důraz na vysazování vrtulníkových výsadků v noci. Očekáváme, že letci tento úkol zvládnou stejně dobře.

Některé názory na bojové použití raketových a dělostřeleckých prostředků při přechodu vojsk do dočasné obrany

Podplukovník Josef Brož

Cílem tohoto diskusního příspěvku je poukázat na způsob použití prostředků raketových vojsk a dělostřelectva za přechodu do dočasné obrany v průběhu útočné operace a navázat tak na názory v časopise Vojenská mysl čís. 7-8 z r. 1963.

Situace za přechodu do obrany bude hlavně charakterizována vytvářející se palbou převahou nepřítele na možných směrech. Největší nebezpečí pro vojska představují prostředky jaderného napadení a současně i nepřátelská letiště

z nichž startují nosiče atomových zbraní. V současné době je letectvo předpokládáno nepřítelem nadále hlavním nosičem jaderných zbraní.

Při přechodu armády do obrany v průběhu útočné operace mohou plnit prostředky armády tyto hlavní úkoly:

— ničit nebo umlčovat prostředky jaderného napadení nepřítele a ostatní prostředky hromadného ničení ihned po jejich zjištění;

— bojovat s uskupením nepřítele,

hlavně tankovými jednotkami a zabránit tak narůstání úsilí nebo přenosu úderu na jiný směr;

— ničit vzdušné výsadky nepřítele, vysazené v týlu vlastních vojsk;

— umlčovat dělostřelectvo nepřítele všeho druhu;

— desorganizovat systém velení.

Štáb náčelníka raketových vojsk a dělostřelectva armády bude v dané situaci řešit pod tlakem nepřítele několik důležitých úkolů současně. Přitom množství a neodkladnost palebných úkolů (při dostatku prázdných zbraní) bude zpravidla převyšovat palebné možnosti raketových a dělostřeleckých prostředků armády. Proto v této době případně vševojskovému a dělostřeleckému štábu armády velmi odpovědný úkol, ohodnotit cíle podle důležitosti k postupnému jejich ničení (umlčení).

Kromě toho bude štáb dělostřelectva armády řešit nejen přípravu a organizaci paleb pod nimiž budou vojska přecházet do obrany, ale i uskupení a manévry raketových a dělostřeleckých prostředků a v neposlední řadě přípravu a organizaci paleb k obranné operaci. Úspěšné úderové raketových a dělostřeleckých prostředků k zabránění pronikání a narůstání tlaku nepřítele na daném směru mohou postupně navazovat nebo i přerušovat v opatření k zmaření nebo odražení úderu nepřítele, a budou záviset na:

— hodnotě nepřítele před svazky 1. sledu, včasné a úspěšné odhalení jeho palebných prostředků (s důrazem na prostředky jaderného napadení) a tankových jednotek;

— počtu vlastních prostředků raketových vojsk a dělostřelectva;

— výši zásob raketové a dělostřelecké munice;

— vhodnosti výběru cílů a doby uskutečnění úderu;

— organizačních schopnostech štábu armády;

— způsobu organizace velení raketovým a dělostřeleckým prostředkům.

Předpokladem zmaření narůstající palebné převahy nepřítele a úspěšného překrytí vojsk při přechodu do dočasné obrany je v první řadě ničení prostředků jaderného napadení. Tomu musí předcházet dobře organizovaný průzkum. Vzhledem k tomu, že přechod do obrany má být proveden v krátké době a úspěchu lze dosáhnout jen včasnou přípravou paleb, je nutné věnovat pozornost a vyhodnotit

především ty možné směry postupu, na nichž můžeme očekávat zvyšující se intenzitu úderů raket a paleb dělostřelectva nepřítele a kterých budou používat tankové jednotky. Prvořadou povinností štábu dělostřelectva armády bude vyhodnotit:

— nejpravděpodobnější prostory rozmístění taktických a operačně taktických prostředků jaderného napadení;

— nebezpečná místa na daných směrech a to přechody přes vodní překážky, soutěsky, průchody lesními masivy, komunikační uzly nebo prostory, v nichž dochází k příznivému deformování okruhu ničivých účinků jaderného úderu;

— vhodné prostory k rozvinutí dělostřelectva všeho druhu, VS a ostatní důležité cíle, jejichž vyřazení může podstatně oslabit údernou sílu nepřítele.

Výsledkem průzkumu, který organizuje štáb dělostřelectva na základě zhodnocení dosavadních znalostí o nepříteli má být dokonalé odhalení jeho ZHN, nejvážnějších a nejzranitelnějších objektů bojové sestavy. Při zjišťování přesunujících se vojsk je nutné zjistit rychlost a směr přesunu, délku proudů a techniku na nich. Úderům na tyto cíle musí ještě předcházet doplňkový průzkum, k němuž použijeme letouny děl. vzdušného průzkumu.

Pohotovosti průzkumných prostředků a postupným průzkumným údajům musí odpovídat pohotovost vlastních palebných prostředků a volba vhodného okamžiku pro zahájení úderu.

Způsob boje s prostředky jaderného napadení nepřítele v jednotlivých časových obdobích bude se měnit. Se zahájením přechodu vojsk armády do dočasné obrany bude nutné ničit hlavně technická postavení a přesunující se ZHN a proto v tomto období bude vhodné svěřit tento úkol letectvu. Postupně s narůstajícím tlakem protivníka budou to vyčkávací postavení a v nejpříznivějším případě pak prostředky jaderného napadení v palebných postaveních. V pozdější fázi tohoto období budou umlčovat nebo ničit ZHN hlavně prostředky svazků. Úspěchu můžeme dosáhnout nejen správnou a vhodnou organizací doplňkového průzkumu (jde o cíle, které mění často svou polohu), ale též účelně organizovanou sílu pohotovostních baterií raketových prostředků a sladěným systémem palby dělostřelectva.

Po získání potřebných podkladů pro úder (palbu) je třeba, aby štáb armády

nebo svazku určil potřebné parametry a úkol předal v nejkratší době vykonavatelům. Tyto úkoly musí být řešeny v krátkých časových lhůtách a s předstihem, neboť použití jaderných úderů a paleb dělostřelectva na prostředky jaderného napadení nepřítele s předstihem zabrání možným jeho úderům a uchrání vlastní vojska od značných ztrát. Současně tím zabráníme nepříteli uskutečnit podmínky pro narůstání palebné převahy na daném směru.

Nepodaří-li se vlastním průzkumem včas získat potřebné zprávy o nepříteli jako podklad k vlastním úderům (palbám), je nutné určitými opatřeními částečně kompenzovat tento nedostatek. Nelze již ztrácet čas pracnou centralizací palby, neboť jednotky nepřítele musí být pokryty palbou v nejkratší době. Je doporučeno zpravidla předem, že úderům na prostředky jaderného napadení nepřítele použijeme prostředky svazků i armády. Za tím účelem bude rozdělen prostor před vlastními vojsky na zájmové prostory svazků armády.

Nepřítel k rychlému pronikání a ovládnutí důležitých čar nebo i odříznutí důležitých komunikačních uzlů protivníka použije vzdušné výsadky. Proto raketovým a dělostřeleckým prostředkům případně velmi odpovědný úkol, ničit i vzdušné výsadky nepřítele.

Boj se silným nepřítelem a jeho dělostřelectvem, minomety a protitankovými prostředky bude též vyžadovat značné organizační schopnosti dělostřeleckých štábů, již proto, že možnost použití jaderných zbraní u svazků předpokládaného nepřítele mají dnes i malé jednotky (praporey) a že se zvětšila jeho palebná síla začleněním většího počtu děl a minometů. Vždyť prapor předpokládaného protivníka má již prostředky k palbě až do dálky střely 6 km. Při současném použití praporeních minometných jednotek může nepřítel umlčet nekrytou živou sílu na ploše asi 10-15 ha. Celkové palebné možnosti dělostřelectva svazku západoněmecké nebo americké armády na umlčení nekryté rozmištně živé síly klasickým střelivem činí asi 100-150 ha (nižší údaje se vztahují na západoněmecký svazek).

K protibaterijní a protiminometné činnosti může být u jednoho svazku protivníka asi 30 cílů, z nich asi 60 % je vzdáleno od linie fronty méně než 4 km, další asi do 8 km. Rovněž protitanková obrana představuje velký počet ručních

zbraní i samohybných děl (90 mm), PTRS a bezzákluzových děl (s možností použití malé jaderné náplně), které svou pohyblivostí a dosahem palby doplňují systém palby ručních protitankových zbraní. Reorganizace divízi (západoněmecké i americké armády) zdůraznila důležitost protitankové obrany v soudobých podmínkách zvýšením počtu protitankových prostředků. Proto musí štáby všech stupňů věnovat právě v tomto období náležitou pozornost těmto protitankovým nepřátelským prostředkům.

Podstatný vliv na úspěšný přechod vojsk do obrany bude mít i dezorganizace prostředků velení nepřítele. Toho dosáhneme vyřazením VS, spojovacích uzlů a dalších technických systémů, čímž současně narušíme součinnost a omezíme podporu raketovými a dělostřeleckými prostředky a letectvem. V této situaci nelze podceňovat ani umlčení (ničení) prostředků velení počínaje rotou. Velitel roty velí podřízeným rádiem a v americké armádě má 8 ks rádiových stanic různých typů. VS útvarů a svazků se prozrazují provozem na rádiových sítích, zvýšeným ruchem pohyblivých prostředků spojení, přistávacími plochami apod. Úspěšné ničení vrtulníků a letounů přispěje též plně k dezorganizaci velení. K ničení důležitých stupňů velení můžeme s výhodou použít jaderné nebo i speciální náplně.

Velmi závažným úkolem za přechodu vojsk armády do dočasné obrany bude způsob použití PTZ všech stupňů. Je nutné, aby štáb armády (svazku) určil vhodné prostory k rozvinutí protitankových prostředků a zátarasů k boji s tankovými jednotkami nepřítele. Podaří-li se nepříteli skrytě přivést síly a prostředky a proniknout mezerami ve frontě, popřípadě provést i údery na naše vojska, je nutné likvidovat následky jaderných úderů a současně uskutečnit manévry PTZ do ohrožených prostorů. Včasné a účelné vysunutí PTZ na jednotlivých směrech může zastavit postup tankových jednotek a zabránit nepříteli v dalším pronikání a narůstání úspěchu. Vzhledem k podmínkám soudobého boje a operace bude vhodné organizovat v tomto období u armády dvě PTZ a začleňovat do jejich sestav samohybná děla nebo lehké protitankové prostředky, které mohou sledovat bojovou činnost vlastních vojsk a může je obsluhovat sama vlastní silou přemísťovat v průběhu boje. V této souvislosti je třeba právě vyzvednout přednosti PTRS a jejich způ-

soby taktického použití při boji s tanky nepřítele. PTRS umístěné na obrněných transportérech nebo lehkých terénních vozidlech setrvávají totiž na předpokládaných čarách jen do té doby než tank nepřítele se přiblíží na minimální vzdálenost střelby a potom opouštějí postupně palebná stanoviště a zaujmají další čáru v hloubce. Během manévru na novou čáru rozvinutí zpravidla jednotlivá odpalovací zařízení zajíždějí do prostorů, kde doplní další dotaci střel (u odpalovacího zařízení, instalovaného na obrněném transportéru, je možno přepravovat pro každou odpalovací lištu dvě PTRS).

Činnost vševojskového a dělostřeleckého štábu armády bude velmi odpovědná a bude probíhat ve ztížených podmínkách. Bude záležet na dovednosti a organizačních schopnostech příslušníků štábu, aby v dané složité situaci vybrali ty nejdůležitější cíle a nejvhodnější prostředky k jejich zničení nebo umlčení.

Rozhodující úloha štábu dělostřelectva armády při zabezpečení organizovaného přechodu do obrany bude při dostatku zpráv spočívat na:

- rychlé organizaci paleb a jejich předání vykonavatelům, především k ničení prostředků jaderného napadení;
- ekonomickém využití palebných možností raketových a dělostřeleckých prostředků;
- včasné a účelné manévru všech prostředků dělostřelectva.

Při přechodu do obrany bude velmi výhodné budou-li v dotyku s nepřítelem pokud možno tankové jednotky, které přímou střelbou mohou ničit a udržovat postup nepřítele.

Hlavním palebným prostředkem v tomto období jsou rakety operačně taktického dosahu, které mohou působit na celou hloubku bojové sestavy nepřítele a jsou tak základem systému palby. Během přechodu vojsk armády do obrany můžeme použít vzdušné i pozemní jaderné údery. Za příznivých povětrnostních podmínek je možno použít kromě pozemních jaderných úderů i raket se speciální náplní k přehrazení směru postupu nepřátelských tankových jednotek nebo k izolaci jednotlivých prostorů. Pozemní jaderné údery musí odpovídat zámyslu vševojskového velitele. Vojskové rakety a dělostřelectvo v přímé podřízenosti svazku při této pohyblivé fázi boje (operace) bude mít za úkol doplňovat a navazovat na údery operačně taktických raket, nedo-

pustit nepříteli proniknout na daném směru a získat tak čas a volnost jednání vlastním jednotkám. Proto bude nutné účelným řízením palby (dělostřelectva v přímé podřízenosti svazku i pluku) soustředit maximální počet dělostřeleckých oddílů (baterií) a dosáhnout tak „navrstvení“ palby tam, kde to situace vyžaduje. To je prvořadý úkol štábu dělostřelectva svazku. Při boji po směrech bude bojová sestava prostředků svazku charakterizována tím, že jednotlivé dělostřelecké oddíly (baterie) budou ve větších vzdálenostech od sebe a celá sestava bude široká a hluboko členěná. Poněvadž v boji bude nepřítel prosakovat (pronikat) mezerami, je nutné je uzavírat přehradnými palbami a prostředky přímé střelby v součinnosti se zátarasy. Vzhledem k již určitým ztrátám prostředků dělostřelectva a neúplnému materiálnímu zabezpečení není účelné rozdrobovat palbu dělostřelectva, zeslabovat její sílu. Štáb dělostřelectva svazku musí učinit opatření (včetně manévru) k hromadění palby na ty objekty, které jsou v dané situaci nejnebezpečnější. Řízení palby musí uskutěčňovat v těsném spojení s jednotkami 1. sledu, s ohledem na jejich možnosti a předvídané úkoly.

Závěrem je možno říci, že přechod do dočasné obrany bude se vyznačovat pro raketové a dělostřelecké prostředky, jejich organizaci a řízení palby těmito charakteristickými rysy:

- přechod do dočasné obrany nebude u všech svazků armády probíhat současně a nelze očekávat, že by se vytvořila nějaká souvislá, lineární fronta; v sestavě budou mezery, což vyžaduje mít na stupni armády takové palebné prostředky, které mohou do nich působit palbou i manévrem (PTZ);

- úspěch či neúspěch při ničení (umlčení) nepřítele palbou je plně závislý na výsledcích průzkumu a doplňkového průzkumu, který musí dodat dostatečně přesné a hodnověrné údaje o cílech, které jsou pro danou situaci rozhodující;

- k přechodu do dočasné obrany dojde zpravidla pod tlakem (výjimečně mimo dotyk), při nedostatku času a krajně omezených lhůtách;

- jen předstihující údery raketových a dělostřeleckých prostředků mohou v dané situaci zabezpečit úspěch.

Podmínky, za kterých budou svazky vševojskové armády přecházet do obrany, mohou narušit celistvost obrany a vážně narušit plnění úkolů na jiných směrech,

nebudou-li podniknuta včasná a účinná opatření ke snížení jeho úderné a palebné síly. Přitom současně palebné prostředky umožňují působit na uskupení nepřítele ještě v hloubce, dříve než se rozvine a vstoupí v přímý palebný styk s vlastními

jednotkami. Úspěch při přechodu do obrany dosáhneme, ztratí-li nepřítel na daném směru palebnou převahu v důsledku zničení jeho prostředků jaderného napadení a značného oslabení tankových jednotek.

K problémům služby dělostřeleckého vyzbrojování v obranném boji vševojskového svazku

Plukovník Augustin Horáček

Při rozboru otázek obrany ve VM č. 7 a 8/1963 zdůrazňují mnozí autoři i požadavek materiálního zabezpečení obranného boje a jeho dalšího přechodu do útoku. Poněvadž soudobá obrana a tím zákonitě i způsoby přechodu do útoku budou poněkud odlišné od dřívějších variant, bude vhodné si povšimnout, jak tyto změny ovlivní i činnost služby dělostřeleckého vyzbrojování svazku.

Z nových prvků soudobé obrany budou ovlivňovat odborné řízení služby dělostřeleckého vyzbrojování svazku při dělostřeleckotechnických otázkách zvláště tyto okolnosti:

— nové názory na způsob přechodu do obrany a na způsob obranného boje a z toho vyplývající změny a požadavky na vytvoření bojové sestavy svazku, zabezpečení přechodu do obrany a způsob velení;

— velmi důrazné vyzvednutí významu systému palby, kde základem palebného systému budou úderu raketových jaderných prostředků, doplňované úderu letectva, palbou dělostřelectva a tanků;

— různé způsoby přechodu vševojskového svazku z dočasné obrany do útoku a z toho vyplývající požadavky na použití raket a dělostřelectva (včetně posilového) svazku k zabezpečení tohoto přechodu.

Povšimneme-li si blíže uvedených prvků z hlediska potřeb materiálu, shledáme, že u všech převládá značná náročnost na zabezpečení klasickou a raketovou municí.

Pro službu dělostřeleckého vyzbrojování svazku vyplývají z uvedeného poznatku tyto základní požadavky:

1. **Vytvářet a udržovat** u podřízených útvarů a v divizním dělostřeleckém skladu po celou dobu trvání obranného boje a zvláště při přechodu do útoku **stanovené zásoby klasické munice** (u oddílu vojskových raket určený počet raket), aby byly vytvořeny požadované nebo alespoň přiměřené materiální podmínky pro zabezpečení této bojové činnosti svazku;

2. **zabezpečit** vhodným rozmístěním a manévrem dílenských prostředků **odsuny** poškozené výzbroje do dělostřeleckých dílen a její **urychlenou opravu** a navrácení k útvarům. Tím se docílí stálá a poměrně vysoká bojeschopnost podřízených útvarů (jednotek) během boje;

3. **zajistit** všemi prostředky, aby náčelník dělostřeleckého vyzbrojování (NDV) svazku byl stále informován o materiální a taktické situaci podřízených útvarů a o jejich plánovaném použití. Jen tak může plnit úkoly včas a v celém rozsahu a při tom v naprostém souladu se skutečnými potřebami útvarů.

Současné úkoly dělostřeleckomateriálního zabezpečení obranného boje vševojskového svazku

Vytyčený požadavek na vytvoření stanovených zásob raket a klasické munice je dán především soudobým charakterem obranného boje a požadovanou aktivitou i na nižších stupních velení. Značný podíl na realizaci uvedeného požadavku mají i předvídané úkoly raketových jednotek a veškerého dělostřelectva (posilového a protiletadlového), předpokládaný úkol a použití představeného odřadu, vytvoření